

OPPRETTELSE AV KIRKELIGE DIALOGSENTRER I ALLE BISPEDØMMER – ÅRSRAPPORT FOR 2017

I oppfølgingen av Kirkemøtets sak om Religionsmøte og dialog (KM 15/16) har Mellomkirkelig råd engasjert Kirkelig dialogsenter i Oslo til å følge opp den delen av saken som omhandler opprettelse av nye dialogsentre og utvikling av nettverk for erfaringsdeling og kompetanseheving lokalt, regionalt og nasjonalt.

I det følgende rapporteres det om det som er gjennomført av tiltak og aktiviteter i 2017.

ORGANISERING AV ARBEIDET

Arbeidet er organisert som et treårig prosjekt fra 2017 til 2019. Kirkelig dialogsenter i Oslo, ved daglig leder Hanna Barth Hake, har i løpet av 2017 hatt et tett samarbeid med Mellomkirkelig råd ved Steinar Ims om oppfølgingen av vedtaket. Dialogsatsningen gjøres i samråd med Areopagos, som har vært en aktiv pådriver og bidragsyter til de eksisterende dialogsentrene.

Vi har bevisst valgt å arbeide tett sammen i denne første fasen av arbeidet, både for å sikre en god forankring av arbeidet, men også fordi vi har opplevd at det har vært viktig å gjennomføre de første sonderingssamtalene med bispedømmene i fellesskap. Hovedansvaret for oppfølgingen ligger hos Kirkelig dialogsenter i Oslo.

OPPRETTELSE AV KIRKELIGE DIALOGSENTRER

Kirkemøtets vedtak har som mål at det skal opprettes et nasjonalt nettverk av kirkelige dialogsentre. Status i dag er at det er kirkelige dialogsentre i Oslo, Stavanger, Bergen og Drammen. I tillegg er Dialogforum Østfold, som del av arbeidet i Borg bispedømme, organisert ut fra en annen modell. Trondheim kommune har nylig bevilget midler til opprettelsen av et kirkelig dialogsenter i Trondheim, men alle detaljer rundt denne tildelingen og en slik opprettelse er ennå ikke avklart.

Følgende har skjedd i løpet av 2017:

- Det har vært jobbet med å etablere et **Kirkelig dialogsenter i Drammen** (Tunsberg bispedømme), og 12. januar 2018 ble senteret formelt stiftet. Arbeidet til Kirkelig dialogsenter i Drammen vil ha arbeidet som har vært drevet i Fjell menighet over lang tid som utgangspunkt, men skal også betjene hele Tunsberg bispedømme. Det har vært tett kontakt med dialogprest og daglig leder Ivar Flaten i løpet av 2017, og dette arbeidet vil videreføres også i 2018.
- Steinar Ims og Hanna Barth Hake har vært i kontakt pr telefon og epost med de fleste bispedømmene i løpet av 2017, og har dessuten vært på besøk i Tromsø/Nord-Hålogaland, Trondheim/Nidaros og Hamar. Erfaringene med å besøke bispedømmene sammen har vært gode, og vi ønsker å prioritere dette også i 2018.

Erfaringene fra opprettelsen av dialogsentrene i Bergen, Stavanger og Drammen – og Dialogforum Østfold -, samt den pågående prosessen for opprettelsen av et senter i Trondheim, er at det er

avgjørende at det er et lokalt engasjement og initiativ til å få på plass et kirkelig dialogssenter. Arbeidet må være lokalt forankret for å lykkes, og det vil dermed også være nødvendig å finne form og struktur på arbeidet ut fra forholdene lokalt i hvert bispedømme – samtidig som det bør være en felles grunnstruktur for alle dialogssentrene. Dette har vært utgangspunktet når vi har vært på besøk i bispedømmene: Vi har reist med et ønske om å utfordre det lokale bispedømmekontoret og andre lokale krefter på hva de ønsker å få til, hvilken profil et lokalt dialogssenter kan ha og hvilke muligheter de har til å få lokal finansiering og lokale samarbeidspartnere. Vi har også bedt om å få orientering om og gjerne møte lokale dialoggrupper (for eksempel lokalt STL) for å høre hva de tenker.

I forbindelse med reisen til Tromsø har vi også hatt flere møter med Samisk kirkeråds sekretariat. Denne lyttende og utforskende tilnærmingen har lagt til rette for mange gode samtaler, og vi opplever at det er en tilnærming som skaper lokalt engasjement i tillegg til at det lokale bispedømmet får et eierforhold til prosessen og utformingen av et lokalt dialogssenter.

De nye sentrene bør ta utgangspunkt i de lokale menighetene og annet arbeid som drives lokalt, og søke å styrke dette arbeidet faglig og stimulere til faglig refleksjon over praksis. Flere steder vil dialogen med islam ha et hovedfokus, men det er også viktig at sentrene har et bredere perspektiv og kan forholde seg til det bredere spekteret av tradisjonell religiøsitet og ulike livssyn. Hva som preger hvert senter vil variere ut fra lokale forhold. Sentrene vil dermed få ulik utforming, noe som er et gjennomgående tema når vi er på besøk i denne første fasen.

Våre anbefalinger i første fase av arbeidet med en mulig etablering av sentere er som følger:

1. Senteret bør *ikke* lokaliseres på bispedømmekontoret, men på et sted som står i kontakt med relevant lokalt arbeid i by der senteret legges. Dette kan være menighet, annen kirkelig virksomhet (f.eks. studentprest-tjeneste, kirkelig kulturvirksomhet, osv.) eller annen forenings- eller kulturvirksomhet med lokaler i byen.
2. Senteret bør tydelig signalisere at dialoginitiativet er et *kirkelig initiativ*, aller helst med navnet «Kirkelig dialogssenter» pluss bispedømmenavn/stedsnavn. Ved slik bruk av navnet *Kirkelig dialogssenter* settes senteret inn i en større nasjonal sammenheng av dialogssentre.
3. Senteret bør etableres i samråd med eksisterende dialoginitiativ lokalt og regionalt.
4. Senteret bør etableres med garanti for en innledende prosjektperiode på minst tre år – med ambisjon om permanent drift ut over disse tre årene.
5. Senteret bør ved oppstart ha minst 0,5 stilling i tilknytning til senteret, med ambisjon om å bygge ut til 1 stilling (gjerning fordelt på to personer) innen utgangen av det andre året. Det bør foreligge en grundig og sober vurdering av forventet aktivitetsnivå knyttet til stillingene, og hva som eventuelt skal ligge i andre brøker av stillingen senterets ansatte har (f.eks. knyttet til annen kirkelig virksomhet).
6. Senterets ansatte bør ha et minimum av dialogerfaring og fortrinnsvis en dialogfaglig bakgrunn. Senterets ansatte bør kjenne lokalt kirkelig arbeid og gjerne være prest eller ha annen kirkelig utdanning på høyere nivå i bunn.
7. Senterets ansatte (særlig hvis det er én person) bør inngå i en (relevant) stab og ha et nettverk av ressurspersoner knyttet til dialogvirksomheten rundt seg.
8. Senteret kan etableres som forening. Dette gir rom for bidragsytere fra annet hold og sammensetning av et styre som kan inkludere dialogpartnere og bidragsytere på en

spennende måte. Foreningsmodellen er en mulighet for bispedømmet til å utforske nye måter å organisere kirkelig arbeid på som både er fleksibelt og ansvarlig.

De eksisterende dialogsentrene, sammen med Mellomkirkelig råd og Areopagos, vil være viktige støttespillere for de nye sentrene som opprettes. Arbeidet blir koordinert og fulgt opp faglig fra Kirkelig dialogsentre i Oslo. Dette innebærer imidlertid ikke at Kirkelig dialogsentre i Oslo har noen lederfunksjon overfor andre sentre eller deres ansatte.

LANDSDEKKENDE NETTVERK

Kirkemøtet ønsker at det skal legges til rette for et landsdekkende nettverk.

Det har i løpet av 2017 blitt etablert to faste møtepunkter for å sikre erfaringsdeling og kompetanseheving i et landsdekkende nettverk:

1. Et årlig treff for de ansatte i dialogsentrene, samt representant(er) for de bispedømmene som er i gang med å opprette sentre. Det ble arrangert en slik kollegasamling i Drammen 6. til 7. desember 2017. Fokus for disse møtepunktene er erfaringsdeling og gjensidig orientering om arbeidet, faglige påfyll samt ta opp temaer av felles interesse. I år ble det satt av god tid til å bli kjent med arbeidet som drives i Fjell og status på arbeidet med å få etablert et kirkelig dialogsentre i Drammen. Kirkelig dialogsentre i Oslo er ansvarlig for at treffene blir avholdt, mens den praktiske tilretteleggingen gjøres lokalt.
2. Et årlig inspirasjonsmøte/faglig konferanse som har dialogrelaterte tema, og som er åpen for ansatte i lokalmenighetene, dialogsentrene og andre interesserte. Det ble gjennomført en norsk nettverkssamling og nordisk dialogkonferanse i Stavanger i april 2017, der tema var trosopplæring, dialogpedagogikk og oppfølging av kirkemøtets sak om religionsmøte og dialog. Det var 18 påmeldte deltakere til den norske nettverkssamlingen og det er utarbeidet en egen rapport i etterkant av denne. Vi hadde et ønske om at alle bispedømmene skulle delta på denne nettverkssamlingen, men det var flere bispedømmmer som ikke var tilstede. Vi jobber nå med en ny dagskonferanse (3. mai 2018), og håper at en dagskonferanse vil gjøre det enklere for alle bispedømmmer å delta.

I tillegg er det lokale nettverk i hvert bispedømme, der lokalmenigheter som er involvert i dialogarbeid kan møtes og utveksle erfaringer. Dette arbeidet koordineres av hvert enkelt dialogsentre ut fra hva det er ønske om og behov for lokalt. Der det evt. ikke er opprettet kirkelig dialogsentre kan Kirkelig dialogsentre i Oslo bistå det lokale bispedømmekontoret.

ØKONOMI

De eksisterende sentrene er avhengige av tilskudd og støtte fra bispedømmene og forskjellige private, kirkelige og offentlige aktører. Til nå har Areopagos vært sentral i arbeidet både gjennom tilskudd til sentrene og bidrag i styrene. Sentrene (og bispedømmene) er nødt til å finne egenfinansiering for drift, men kan innhente noen insentivmidler fra bl.a. Kirkerådet.

Kirkerådet satte av NOK 500 000 som særlig insentivmidler til satsningen. Midlene ble brukt på oppfølging av vedtaket, kartlegging av behov og muligheter i bispedømmene og opprettelse av sentre. Satsningen videreføres med samme sum i 2018, men for at vi skal lykkes med satsningen er vi avhengig av at denne summen økes i årene som kommer. De økonomiske rammene er noe av det mest krevende i etableringen, og det er derfor sterkt å anbefale at Kirkerådet bidrar til å sikre en økonomisk forutsigbarhet i oppstartsfasen og de første årene i drift.

For 2017 ble følgende tilskudd gitt som del av satsningen:

- 100 000 som insentivmidler til etablering av et kirkelig dialogsentersenter i Tunsberg med lokalisering i Fjell menighet i Drammen (etter søknad).
- 100 000 som insentivmidler til etablering av et kirkelig dialogsentersenter i Nidaros med lokalisering i Trondheim (etter søknad).
- 25 000 som tilskuddsmidler til Kirkelig dialogsentersenter i Bergen (KDB) og
- 25 000 som tilskuddsmidler til Kirkelig dialogsentersenter i Stavanger (KDS).
Tilskudd til KDB og KDS gis for arbeid som inngår som del av det nasjonale arbeidet med etablering av flere kirkelige dialogsentre (etter avtale).
- 200 000 gitt som tilskudd til Kirkelig dialogsentersenter i Oslo for å følge opp satsningen (etter avtale).
- 50 000 til nettverksmøter og reisevirksomhet i forbindelse med satsningen.

Det rapporteres på alle tilskudd etter avtale med Mellomkirkelig råd for Den norske kirke.

Oslo, 21. februar 2018,

Hanna Barth Hake
Daglig leder
Kirkelig dialogsentersenter i Oslo

Steinar Ims
Seniorrådgiver
Mellomkirkelig råd